

NODROŠINIET, KA JŪSU PRODUKTI IR DROŠI UN ATBILSTOŠI

PADOMI UZŅĒMĒJIEM, KURI IR IESAISTĪTI RAŽOŠANAS PROCESĀ

Ja Jūs esat izstrādājis, ražojat un esat sākotnēji pārbaudījis savu produktu atbilstību saskaņotajiem standartiem vai arī esat izmantojis citas metodes, lai nodrošinātu atbilstošu drošuma līmeni, Jūsu produktiem vai pakalpojumiem vajadzētu būt saskaņā ar visu attiecīgo direktīvu drošības prasībām.

Lielākā daļa „jaunās pieejas” direktīvu atļauj ražotājam “pašam deklarēt” saskaņotību ar būtiskajām veselības aizsardzības un drošības prasībām, tomēr dažas direktīvas paredz paziņojošās iestādes iesaistīšanos. Piemēram, mašīnu direktīvā uzskaitīti vairāki mašīnu veidi, kuri jāiesniedz pārbaudei paziņojošajai iestādei.

Ja Jūs vēlaties pašsertificēties, nodrošiniet, ka konkrētā atbilstības novērtējuma procedūra ir piemērota tam preces veidam, kuru Jūs ražojat. Pašsertifikācija ir atļauta dažādām precēm, kuras iekļautas vienkāršo spiedvertņu, spiedieniekārtu, mašīnu, zemsprieguma, elektromagnētiskās saderības un rotaļlietu direktīvās.

Tomēr Jums ir jānodrošina, ka, Jūsu ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas process tiek kontrolēts un tam ir konsekventi rezultāti. Vai Jūs varat būt pilnīgi pārliecināts, ka Jūsu preces atbilst prasībām visā to lietošanas laikā – no preces idejas līdz izmaiņām tās uzbūvē un pārbaudes procedūrās? Kā ražotājiem Jums ir nepieciešams zināt un saprast produktu drošuma pārbaudes standartus, kas attiecas uz Jūsu ražotajiem produktiem.

Ja Jūs piedāvājat produktus importētājiem vai izplatītājiem, arī viņi vēlēšies pārliecināties, ka Jūsu ražošanas process tiek pārbaudīts, nodrošinot, ka Jūs ražojat prasībām atbilstošus un drošus produktus. Iespējams, viņi vēlēšies pārbaudīt tehnisko dokumentāciju un pārbaūžu informāciju produktam, kuru Jūs piegādājat vai piedāvājat piegādāt.

Vispārējā produktu drošuma direktīva nosaka: „drošs produkts normālos un saprāta robežās paredzamos lietošanas apstākļos ilgākā laika periodā nerada risku vai var radīt tikai minimālu risku, kurš uzskatāms par pieļaujamu un atbilst augstam drošuma, cilvēka dzīvības, veselības un personas mantas, kā arī vides aizsardzības līmenim”.

Tādēļ ir svarīgi, ka Jūs precīzi aprakstiet produkta lietošanas mērķi un apstākļus, kuros tas var tikt droši izmantots. Jums jānodrošina skaidras un precīzas lietošanas instrukcijas, kā arī, ja nepieciešams, montāžas instrukcijas. Jums arī jābrīdina par jebkādiem apdraudējumiem, kuri ir nenovēršami, taču tas nav acīmredzams visiem patērētājiem. Īpaši pievērsiet uzmanību produktiem, kas paredzēti neaizsargātu grupu pārstāvjiem, piemēram, bērniem vai veciem cilvēkiem. Nodrošiniet, ka preces iepakojums vai reklāma nevedina uz nepiemērotu preces izmantošanu, vai arī to, ka precī izmato personu grupas, kurām tā nav paredzēta.

Svarīgākais, kas jāatceras ir, ka ražotājas atbild par:

- Tikai drošu preču laišanu apgrozībā;
- Savu produktu uzraudzības turpināšanu pēc to pārdošanas, gadījumā, ja rodas kāds bojājums;
- Brīdinājumu un instrukciju, kas ir obligāts priekšnosacījums, lai nodrošinātu, ka patērētāji droši izmanto produktu, atjaunināšanu;
- Informācijas sniegšanu Patērētāju tiesību aizsardzības centram gadījumā, ja tas zina (tam vajadzētu zināt), ka prece, kuru tas piegādā ir nedroša;
- Jebkura produkta, kas ir pēcāk ir atzīts par nedrošu, izņemšanu no tirgus;
- Atsaukšanas pieprasījuma izdošanu no pašreizējiem lietotājiem jebkuram produktam, kuru tas ir piegādājis un kurš pēcāk ir atzīts par nedrošu.

PĀRBAUDES SARAKSTS RAŽOTĀJIEM

Gandrīz 30 direktīvas, kuras jau ir pieņemtas vai patlaban atdodas izskatīšanā, kurās noteikts, ka precēm jābūt marķētām ar CE zīmi. Uz vienu preci var attiekties vairāk kā viena direktīva, tādēļ, izmantojot šo pārbaudes sarakstu, Jūs varat pārliecināties, vai esat pārdomājis visus svarīgos jautājumus, kas attiecas uz produktu.

- Identificējiet visas ES direktīvas un valsts normatīvos aktus, kas attiecas uz šo produktu;
- Identificējiet standartus, kas attiecas uz preci - saskaņotos, starptautiskos, Eiropas vai nacionālos;
- Novērtējiet savas preces atbilstību "būtiskajām prasībām", kas izklāstītas direktīvās;
- Nodrošiniet, ka Jūsu ražošanas procesam ir atbilstošie kvalitātes nodrošināšanas un kvalitātes kontroles līmeņi;
- Izvēlieties precei piemērotu atbilstības novērtējuma moduli;
- Ja nepieciešams, izvēlieties "kompetentu iestādi" Jūsu preču pārbaūžu veikšanai;
- Izveidojiet precei pareizas lietošanas un drošības parametrus – izstrādājiet piemērotus brīdinājumus un instrukcijas;
- Sagatavojiet tehnisko dokumentāciju, t.sk., lietotāja rokasgrāmatu, īpaši precēm, kurām piemīt augsts riska līmenis;
- Apkopojiet nepieciešamos apstiprinājumus, kā arī sertifikātus un sagatavojiet Atbilstības deklarāciju katrai attiecināmajai direktīvai;
- Pievienojiet pareizā formāta CE zīmi – CE zīmei jābūt skaidri salasāmai, redzamai un piestiprinātai tā, lai to nevar noņemt;
- Nodrošiniet, ka Jūsu īstenotās preces mārketinga un reklamēšanas kampaņas nav maldinošas un tās neveicina produkta bīstamu izmantošanu;
- Turpiniet uzraudzīt produkta saskaņotību tā ražošanas laikā un saglabājiet tā pārbaūžu rezultātus;
- Piešķiriet precei sērijas numuru un piefiksējiet jebkādas izmaiņas tās uzbūvē, materiālos, sastāvdaļu piegādē, ražošanas procesā vai preču pārbaudē;
- Turpiniet uzraudzīt produkta drošumu, kamēr to lieto patērētāji, kā arī izmeklēt patērētāju sūdzības par izraisītiem ievainojumiem un negadījumiem.

Šis dokuments ir sagatavots ar ES finansiālu atbalstu. Par šī dokumenta saturu atbild Patērētāju tiesību aizsardzības centrs un tas nevar tikt uzskatīts par Eiropas Savienības oficiālo viedokli.

PADOMI UZŅĒMĒJIM, KURI DARBOJAS KĀ IMPORTĒTĀJI VAI PILNVAROTIE PĀRSTĀVJI

Importētājiem, kuri importē produktus no citām valstīm (ne ES dalībvalstīm) – parasti šīs valstis dēvē par “trešajām valstīm” - jāapzinās, ka tie uzņemas daudzas ražotāja atbildības. Ir ļoti svarīgi, ka Jūs veicat detalizētas pārbaudes, lai pārliecinātos, ka produkti ir pilnībā atbilstoši un droši pirms Jūs tos ievodat ES.

Ņemiet vērā – kamēr ražotāja, kurš atrodas ārpus ES, pilnvarotais pārstāvis, var īstenot vairākas darbības, kuras parasti īsteno ražotājs, pārstāvim, kurš nav pilnvarots ir ierobežotas darbību iespējas. Importētājam, kurš atrodas dalībvalstī un kurš Kopienas tirgū laiž apgrozībā produktu no “trešās valsts”, saskaņā ar jaunās pieejas direktīvām, ir noteikta ierobežota atbildība.

Jaunās direktīvas ietvaros, importētājam kā personai, kas ir atbildīga par produkta laišanu apgrozībā, ja nepieciešams, jāvar uzrādīt tirgus uzraudzības iestādei EK atbilstības deklarācijas kopiju un tehnisko dokumentāciju.

Importētājam, pretēji pilnvarotajam pārstāvim, nav nepieciešamas ne atļaujas un norādījumi, ne īpašas attiecības ar ražotāju. Tomēr, lai izpildītu visas prasības, importētājam jānodrošina, ka tiek nodibināts kontakts ar ražotāju. Dažās situācijās persona, kas ir importētājs, var uzņemties ražotāja atbildības.

Tomēr tam jānodrošina, ka produkts atbilst drošības prasībām un, ka tam ir piemērota atbilstoša atbilstības novērtējuma procedūra.

Ir īpaši svarīgi apzināties, ka ražotājs, kurš atrodas Kopienā vai ārpus tās, ir persona, kas galu galā ir atbildīga par produkta atbilstību direktīvas prasībām un CE zīmes piestiprināšanu. Importētājiem parasti nav nepieciešamo zināšanu vai tiesību CE zīmes piestiprināšanai.

Visās dalībvalstīs arī mūitai, saskaņā ar muitas regulu (EEK) Nr. 339/93, ir pienākums pārbaudīt importu no trešajām valstīm produktu drošuma atbilstībai. Viņiem ir tiesības pārtraukt tādu produktu piegādi, par kuriem:

- Ir nopietnas šaubas, ka tiem piemīt **nopietns un tūlītējs** risks, kas var apdraudēt veselību un drošību pie normāliem un paredzamiem preces lietošanas apstākļiem **vai**
- Ja tiem nav vajadzīgo pieprasīto **dokumentu vai**
- Uz tiem nav produktu drošuma noteikumos uzskaitītie nepieciešami **atbilstības marķējumi** vai **etiķetes**.

Mūitai ir pienākums informēt atbildīgo tirgus uzraudzības iestādi gadījumā, ja viņi ir izmantojuši kādu no augšup minētajām pilnvarām. Pēcāk tirgus uzraudzības iestāde var piemērot nepieciešamās darbības.

PĀRBAUDES SARAKSTS IMPORTĒTĀJIEM

- Pieņemot lēmumu, vai produkts ir drošs, pievērsiet uzmanību lietām, kas liekas neparastas vai ir sliktas kvalitātes, salīdzinot ar citiem līdzīgiem produktiem.
- Nodrošiniet, ka visiem produktiem ir piestiprināta CE zīme, uz tiem ir vajadzīgie un piemērotie brīdinājumi, lietošanas un montāžas instrukcijas un tiem ir atbilstības sertifikāts, kā arī, ja nepieciešams (saskaņā ar attiecīgo direktīvu), tehniskā dokumentācija.
- CE zīmes, brīdinājumu un lietošanas instrukciju atbilstība, izturība un redzamība bieži vien ir indikators produkta kvalitātes noteikšanai.
- Ja Jūsu piegādātājs nodrošina Jūs ar testa sertifikātu, kurā ir norādīts, ka produkts atbilst drošuma prasībām, vēlreiz pārliecinieties, ka Jums uzrādītais sertifikāts ir īsts un attiecas uz pašreizējo konkrētā produkta produkciju. Piemēram, Jūs varat piezvanīt uz laboratoriju, kas veica pārbaudes un to noskaidrot, runājot ar testa sertifikāta vai ziņojuma autoru/sastādītāju.
- Regulāri pārbaudiet RAPEX mājas lapu, lai uzzinātu par nedrošiem produktiem un iegūtu informāciju par tā paša ražotāja ražotiem citiem līdzīgiem produktiem.
- Ja Jūs esat importētājs vai izplatītājs, Jūs noteikti gribēsiet zināt, ka ražošanas process tiek piemēroti pārbaudīts, kas nozīmē, ka Jums tiek piegādāti atbilstoši un droši produkti.
- Iespējams, Jūs izlemsiet kļūt par pilnvaroto pārstāvi, ja Jūsu galvenais produktu piegādātājs tos ražo ES, jo parasti pilnvarotajam pārstāvim ir vieglāka piekļuve tehniskajai informācijai un produktu pārbaūžu rezultātiem. Šis statuss Jums atļaus īstenot administratīvas darbības ražotāja vārdā. Lai kļūtu par pilnvaroto pārstāvi, Jums jāatrodas kādā no ES dalībvalstīm. Pilnvaroto pārstāvi nosaka ražotājs.

PADOMI UZŅĒMĒJIEM, KAS DARBOJAS KĀ IZPLATĪTĀJI

Izplatītāji parasti nav iekļauti jaunās pieejas direktīvās, tomēr Jums jārikojas piesardzīgi, lai nepalaistu apgrozībā Kopienas tirgū acīmredzami neatbilstošus produktus, jo Jums jāspēj pierādīt produktu atbilstība arī valsts atbildīgajai tirgus uzraudzības iestādei. Jums jāuzglabā un jāapietas ar produktiem tā, lai tie, dēļ nepareizas apiešanās vai uzglabāšanas, nekļūst nedroši. Lai atbilstu šai prasībai, Jums jāpiegādā patērētājiem preces tādā pašā stāvoklī, kādā Jūs tās esat saņēmis.

Vispārējā produktu drošuma direktīvā ir noteiktas vairākas darbības, kas jāveic izplatītājiem:

- Jums ir jāuzrauga tā produkta, kuru piegādājat, drošums;
- Jums jāinformē patērētāji par produktu riskiem;
- Jums jāsaglabā visi nepieciešamie dokumenti, lai varētu izsekot produkta izcelsmei;
- Jums jāsaņemas savas darbības ar ražotājiem un tirgus uzraudzības iestādēm, lai izvairītos no riskiem.

Šis dokuments ir sagatavots ar ES finansiālu atbalstu. Par šī dokumenta saturu atbild Patērētāju tiesību aizsardzības centrs un tas nevar tikt uzskatīts par Eiropas Savienības oficiālo viedokli.